

– дистанційне навчання (можливість самостійно здобувати знання).

Отже, використання інформаційних технологій на уроках хімії, біології та екології значно підвищує ефективність навчання, забезпечує розвиток творчої особистості, формування життєвих і соціальних компетенцій учнів, створює передумови для досягнення успіху у майбутній самостійній діяльності.

Література:

1. Дорошенко Ю.О. Біологія та екологія з комп'ютером / Ю. Дорошенко, Н.Семенюк, Л.Семко. – К.: Вид. дім «Шк. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2005. – 128 с.
2. Прищепя С.Г. Інтерактивні технології на уроках хімії // Використання гри для розвитку пізнавальної активності учнів на уроках хімії. – Х.: Вид. Група «Основа», 2006. – С. 12.
3. Сліпчук І. Ю. Дидактичні можливості інформаційних технологій у навчанні біології // Біологія і хімія в школі. – 2006. – №5 – С. 32-34.
4. Юзбашева Г. С. Проектна технологія в навчанні хімії // Збірник наукових праць / Херсонський держ. ун-т. Педагогічні науки. – Херсон, 2003. – Вип. 34. – С. 80.

Сіліщенко О.П.*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ПОЛІТЕХНІЧНОМУ КОЛЕДЖІ

У статті розкрито особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням в політехнічному коледжі та окреслено основні форми та прийоми роботи.

Головне завдання вищого навчального закладу – підготовка спеціалістів здатних нестандартно, гнучко та своєчасно реагувати на зміни, які відбуваються у світі. Щоб підготувати студентів до професійної діяльності в майбутньому, слід створити відповідні умови для підвищення ефективності навчального процесу та спрямувати діяльність викладача на пошук дієвих форм мотивації студентів, особливих прийомів та засобів викладання великого обсягу матеріалу таким чином, щоб сформувати необхідні фахові знання певної термінологічної лексики та вміння користуватися ними в межах своєї професійної діяльності.

На сучасному етапі науково-технічного розвитку знання іноземної мови є невід'ємною частиною освіченої людини, кожного висококваліфікованого спеціаліста. З метою підвищення конкурентноздатності фахівця на ринку праці вважаємо необхідним вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням, а саме англійської, у політехнічному коледжі.

Іноземна мова за професійним спрямуванням відноситься

* © Сіліщенко О.П.

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

до нормативних дисциплін і належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки. Навчальна програмою передбачено 216 годин. Вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням відбувається протягом 2 років і завершується іспитом на 3 курсі. Херсонський політехнічний коледж Одеського національного політехнічного університету здійснює підготовку молодших спеціалістів за такими спеціальностями: «Виробництво двигунів», «Обслуговування та ремонт автомобілів та двигунів», «Обробка матеріалів на верстатах та автоматичних лініях», «Розробка програмного забезпечення», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Монтаж та експлуатація електроустановок підприємств та цивільних споруд», «Обслуговування комп'ютерних систем і мереж».

На жаль, межі статті не дозволяють докладно окреслити вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням на всіх спеціальностях. Тому зупинимося на особливостях її навчання у межах спеціальності 5.05010301 «Розробка програмного забезпечення».

Метою дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є сприяння практичному опануванню студентами англійської мови та нормативної бази її функціонування в комунікативно-мовленнєвих ситуаціях у сфері їх майбутньої професійної діяльності, якісній підготовці фахівця до іншомовного спілкування у професійній сфері.

Вивчення даної дисципліни базується на 3 блоках змістових модулів, а саме: «Фонетичний мінімум для правильного артикулювання звуків», «Лексичний мінімум загальнонаукового та загальнотехнічного характеру», «Граматичний мінімум (ключові положення морфології та синтаксису)».

Блок змістових модулів «Фонетичний мінімум для правильного артикулювання звуків» охоплює такі теми: «Англійська мова як світова», «Поширення англійської мови в світі», «Проблеми у вивченні англійської мови та шляхи їх подолання», «Професійна освіта в Україні і за кордоном», «Ділове відрядження за кордон», «Влаштування та проживання у готелі», «Ведення телефонної бесіди», «Призначення ділової зустрічі», «Працевлаштування», що дає змогу студентам дізнатися про сфери вживання англійської мови, шляхи її вдосконалення, порівняти систему вищої освіти за кордоном та в Україні. Вибір даних тем зумовлений тим, що суспільство потребує все більше спеціалістів, які можуть працювати на міжнародному рівні.

Вважаємо, що вільне володіння іноземною мовою в межах фаху нерозривно пов'язане з володінням елементами ділового спілкування, а саме: складання документів працевлаштування, ведення ділової кореспонденції, встановлення ділових контактів, проведення зустрічей, ведення бесіди в межах мовленнєвої ситуації.

У процесі вивчення даного блоку тем студенти вчать на практиці складати життєпис, резюме, заповнювати анкету та складати ділові листи англійською мовою. Також опановується необхідний мінімум проходження співбесіди працевлаштування, ведення ділової бесіди, призначення і проведення ділових зустрічей, обговорення робочих питань.

Одним із способів підвищення мотивації до вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням є комплекс освітніх та виховних дій, спрямованих на формування уявлення студента про необхідність знання іноземної мови для подальшої життєвої та професійної реалізації. Такий комплекс, зокрема, може включати в себе, зустріч з фахівцями майбутньої сфери діяльності студента, взаємодію викладачів іноземної мови з викладачами фахових дисциплін.

Блок змістових модулів «Лексичний мінімум загально-наукового та загальнотехнічного характеру» впритул підводить студентів до знайомства, а потім і вивчення англійської мови за фахом.

З цією метою в тісній співпраці з викладачами фахових дисциплін було окреслено перелік тем, необхідних для спілкування в межах професійної компетенції. Тематику для ситуативного спілкування є «Комп'ютер та його складові», «Сфери використання комп'ютерів», «Типи і види комп'ютерів», «Інтернет та його можливості», «Захист інформації в мережі», «Комп'ютерні віруси», «Бази даних», «Мови програмування», «Офісне програмне забезпечення».

Особливостями даного блоку є формування у студентів лексичної, соціокультурної, загальнонавчальної, соціолінгвістичної компетенцій. А саме лексична компетенція передбачає вивчення лексики, пов'язаної з комп'ютером та його складовими частинами, програмами та мовами програмування, комп'ютерними вірусами.

Дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» спрямована на розвиток мовленнєвих навичок студентів, тобто приділяється особлива увага читанню, аудіюванню, говорінню та письму специфічної лексики.

Навички читання розвиваються за допомогою завдань, які будуються на основі текстів за спеціалізацією. Слід зазначити, що в час бурхливого поширення інформації іноземними мовами студентам неможливо вніти її знати, прочитати й опрацювати необхідний матеріал, тому читання у всіх його видах є для них одним з важливих пріоритетів [2]. Англомовні автентичні тексти є цінним інформаційним та пізнавальним матеріалом, який доповнює отримані студентами під час вивчення спеціальних дисциплін знання. Тексти за фахом є джерелом поповнення словникового запасу студентів, прикладом живанню термінологічної лексики сучасних комп'ютерних техно-

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

логі у контексті, що допомагає конкретизувати значення слів, пояснити та уточнити випадки їх вживання. При цьому використовуються жанри різних джерел: підручники, газети, популярні комп'ютерні журнали та Інтернет-сторінки. Студенти ознайомлюються зі скороченнями, що широко вживаються в галузі інформаційних технологій, інтернаціональними словами, якими багата мова даної сфери.

Пропонуємо приклад вправи на знаходження відповідності питання з правильним твердженням під час вивчення теми «Захист інформації в мережі».

Наприклад:

Match the questions (1-5) with the answers (a-e).

1. Why can't a floppy disk store videos? a) Portable data storage disks.
2. What are removable disks? b) Other folders or files appear.
3. Where do computers store program files? c) So that you can find them easily.
4. Why do you need to organize your files? d) On the hard disk.
5. What happens if you click the plus sign? e) Because it can't hold a lot of data.

Особливістю володіння лексичною компетенцією іноземної мови є вміння адекватно вибирати слова відповідно до змісту речення. Пропонуємо приклад такого завдання під час вивчення теми «Мови програмування».

Наприклад:

Choose the correct word.

1. Most people can easily learn a ____ language and become programmers.
a. low-level b. high-level c. binary
2. You can use a mouse or keyboard to ____ data into the computer.
a. output b. input c. process
3. You can draw ____ for many simple procedures.
a. algorithm b. a code c. a data
4. Computers ____ programming language into machine language.
a. use b. develop c. translate
5. A computer can ____ large amounts of data at very high speeds.
a. process b. present c. complete

Інший вид мовленнєвої діяльності – аудіювання текстів за фахом – також передбачає необхідність попереднього оволодіння студентами термінологічною лексикою [5]. Викладачі іноземної мови за професійним спрямуванням Херсонського політехнічного коледжу широко застосовують аудіо- та відеозаписи в навчальному процесі, що вносить елемент емоційного піднесення та надає створення сприятливого психологічного клімату на заняттях з іноземної мови.

Щоб уникнути мовних труднощів, семантизація нової термінологічної лексики може проводитися за допомогою аналізу словотворчих елементів (*programmer – programmer – programming, computer – computation – computing*); студентам

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

можуть пропонуватися зразки термінів, яким властива синонімія (*information – data, monitor – screen, storage unit – memory unit*) або які мають антонімічні еквіваленти (*to store – to lose, input unit – output unit*); студенти можуть ознайомитися з термінологічними словосполученнями, один з елементів яких є відомий, або про значення якого можна здогадатися на основі інтернаціональної лексики, і таким чином вивести його значення (*application program – прикладна програма, logical operations – логічні операції, operating system – операційна система*).

Таким чином, інтерактивна робота студентів з лексикою на етапі перед слуханням англомовних текстів за фахом або переглядом відеосюжетів сприяє високій мотивації та стійкого інтересу до змісту таких матеріалів, забезпечує створення автентичної обстановки та адекватної реакції на неї.

Однією з найважливіших мовленнєвих навичок в опануванні іноземної мови є говоріння [1]. Студенти на практиці повинні володіти іноземною мовою для участі в комунікативно-мовленнєвій ситуації сфери майбутньої професійної діяльності. Слід зазначити, що у своїй практиці викладачі іноземної мови Херсонського політехнічного коледжу широко впроваджують комунікативний метод навчання, головною метою якого є розвиток навичок висловлення власних думок та розуміння того, що говорять інші, навіть не знаючи всіх необхідних слів. Даний підхід дає змогу застосовувати проблемно-пошукові завдання та рольові ігри, які є ефективним засобом навчання діалогічного мовлення [6]. Ігрові форми роботи на заняттях з англійської мови залучають всі рівні засвоєння знань та формування мовленнєвих навичок і вмінь. Студенти опиняються у ситуації, коли активізується потреба щось сказати, запитати, довести, висловити власну точку зору, що сприяє розвитку логічного мислення, уміння непідготовленого (спонтанного) мовлення, уміння спілкуватися один з одним та підтримувати бесіду, вибирати мовні засоби відповідно до ситуації.

Пропонуємо приклад вправи під час вивчення теми «Інтернет та його можливості».

Наприклад:

Imagine that you explain your first-year fellow student some facts about advantages and disadvantages of the Internet. Work in groups. Say which of the following ideas about the Internet are good or bad.

independent – world wide – chip to use – expensive to buy computers – the information may not be true or correct – spend too much time playing games – talking in chat rooms – make new friends – visit many interesting websites – wait for a long time to download Web pages

Згідно з принципом комунікативності в навчанні англійської мови засвоєння мовного матеріалу відбувається комплексно. Проте це не означає відсутності спеціальної цілеспрямованої роботи над засвоєнням граматичних форм і структур, орфо-

графічних правил. Вони становлять той «будівельний матеріал», без якого не може відбутися будь-яке вербальне спілкування. Ось чому виникає необхідність формування граматичних навичок мовлення.

Слід зауважити, що в немовних вищих навчальних закладах, зокрема у Херсонському політехнічному коледжі, вивчаються не всі граматичні явища англійської мови, а спеціально відібраний граматичний мінімум, який складається з активного та пасивного [3]. Для вираження своїх думок іноземною мовою студент має оволодіти тими граматичними структурами, які входять до активного граматичного мінімуму. До пасивного граматичного мінімуму входять такі граматичні структури, які потрібні студентам для сприймання і розуміння мовлення.

Письмо в комунікативній методиці необхідно розглядати як процес, протягом якого студенти тренуються в плануванні, висловленні думок, редагуванні та виправленні власного тексту. Найбільш ефективними при цьому є такі вправи: складання речень у письмовому вигляді, написання коротких повідомлень, описів, інструкцій з використання комп'ютерної техніки.

Наприклад:

Write down the instructions you need to operate one of the following:

a mobile phone – a tape recorder – a camera – a video recorder – a CD/cassette player

Важливі також вправи на формування граматичних навичок співвідносити граматичну структуру зі змістом тексту [4].

Наприклад:

The manager of the company you have just applied suggested you to pass the test in order to check your knowledge of English. Put the verbs in brackets in the tense form.

We (to use) computers in many parts of our lives, and not just in schools or for the Internet. There (to be) computers in all kinds of electrical devices, from mobile phones to washing machines. We can (to find) them in banks, supermarkets and cars. When programmers (to write) programs, they (to have) to plan carefully for every possible kind of error a computer user can (to input) into the computer.

Отже, ми описали особливості викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» у політехнічному коледжі, а також основні методи та прийоми роботи. Слід зауважити, що сукупність вищезгаданих заходів робить навчання цікавим. Студенти набувають вміння формулювати власну думку та поважати альтернативну; шукати компроміс; будувати стосунки в групі; моделювати різноманітні соціальні ситуації, що є необхідним чинником професійного іншомовного спілкування.

Література:

1. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2011. – 206 с.

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

2. Вочканова Т.В. Англійська у світі інформаційних технологій // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – №5. – С. 11-19.
3. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
4. Романюк Ю.В. Система вправ для формування у майбутніх інженерів читацької англомовної компетенції // Іноземні мови. – 2010. – №2. – С. 34-37.
5. Семенчук Ю.О. Використання технологій інтерактивного навчання студентів-економістів термінологічної лексики // Іноземні мови. – 2010. – №1. – С. 32-33.
6. Черниш В.В. Організація та проведення рольових ігор на уроках іноземної мови // Іноземні мови. – 2010.– №4. – С.7-10.

Терентьєва Н.О., Недашківська Д.В.*

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА КЕЙС-МЕТОДУ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

У статті висвітлено особливості застосування методу вивчення ситуацій у роботі зі студентами, проаналізовано його суть та структуру.

Розвиток суспільства та модернізація системи освіти в Україні вимагає перегляду основних позицій щодо змісту та цілей навчання педагогічних дисциплін, розробки нових підручників та навчальних посібників, орієнтованих на вмотивоване засвоєння навчальної інформації та формування вміння застосовувати отриману інформацію у практичній діяльності через її розуміння та усвідомлення.

Дієвим засобом у процесі усвідомлення інформації та трансформації її у знання є методи навчання, що модернізуються водночас з оновленням змісту та цілей навчання. Визначаючи однією з основних цілей підготовки майбутніх педагогів розв'язання комунікативних завдань з урахуванням вікових, інтелектуальних та фізіологічних можливостей цільової аудиторії, визначаємо як продуктивний кейс-метод (case-study), застосування якого активізує комунікативну, пізнавальну, творчу діяльність студентів, оскільки саме він спрямований на застосування конкретних знань, умінь, навичок студентів і вчить майбутніх фахівців адекватно сприймати ситуацію та діяти відповідно до її специфіки. Кейс виступає методом формування пізнавальних структур і забезпечує можливість самостійно регулювати власну розумову і творчу діяльність.

Значним внеском у розроблення та впровадження ситуаційного аналізу є праці М. Бірншейна, Г. Брянського, А. Вербицького, С. Ковальової, О. Козлова, Ю. Красовського, В. Лободи, А. Петровського, В. Платова, Д. Поспєлова, М. Разу, О. Сидоренка, Л. Савенкової, Ю. Сурміна, А. Фурди, В. Чужикової, О. Шевченко та ін. Серед закордонних вчених, які

***Терентьєва Н.О., Недашківська Д.В.**